

REINBEITEDISTRIKT 36

COHKOLAT & BIERTAVARRI

distrikt36.worktodos.com

Distriktsplan 2022/23

Kautokeino, 2.07.22

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Forord	1
1.1 Den nye reindriftsloven	1
1.2 Reinbeitedistriktet.....	1
1.3 Distriktsplanen	1
1.4 Administrative forhold.....	2
1.5 Begrep og definisjoner	2
2. Reinbeitedistriktet	3
2.1 Historie	4
2.2 Administrative forhold / forvaltning.....	5
2.3 Distriktsgrenser	6
2.4 Distriktets arealer	7
2.5 Anlegg.....	8
2.6 Distriktets medlemmer	9
2.7 Reintall.....	9
3. Andre reinbeitedistrikter	10
3.1 Distriktsgrenser	10
3.2 Gjennomflyttende distrikter	10
3.3 Bruksregler for gjennomflyttende gjestedistrikt	10
3.3.1 Flyttetid	10
3.3.2 Flytteprosess.....	11
3.3.3 Melding	11
3.3.4 Gjerder/trøer	11
3.3.5 Annet.....	11
3.4 Bruksregler for 39 Arnøya.....	12
3.5 Bruksregler for 42 Beahcegealli	13
3.6 Bruksregler for 37 Skárfvággi	14
3.7 Bruksregler for 19/32 Lakselvdalen - Lyngsdalen.....	15
3.8 Bruksregler for 35 Fávrosorda	16
3.9 Bruksregler for 34 Ábborášša	16
4. Beite- og driftsforhold	17
4.1 Områder for kalving	17
4.2 Luftingsområder	18
4.3 Flytteveier og trekkleier	19
4.4 Oksereinområder.....	20
4.5 Merking av reinkalver.....	20
4.6 Parringsområder	21
4.7 Slakting	22
4.8 Motorisert ferdsel.....	22
4.9 Jakt, fiske og fangst.....	26

5. Inngrep og forstyrrelser	26
5.1 Rovvilt	26
5.2 Vernede områder	28
5.2.1 Kommentarer til forvaltningsplanen for Reisa nasjonalpark	29
5.3 Oppdemmede vann og vassdrag	31
5.4 Annet	32
6. Norsk/Finsk sperregjerde	32
7. Kulturminner og kulturlandskap	33

1. FORORD

Utgangspunktet for denne planen er reindriftsloven av 2007-06-15 nr. 40. Det er også lagt vekt på St. Meld. Nr. 28 (1991-1992), en bærekraftig reindrift.

1.1 DEN NYE REINDRIFTSLOVEN

For reinbeitedistriktene ble det ved endring av reindriftsloven i 2007 (Lov om reindrift) krav om utarbeidelse av distriktsplan og bruksregler. Utgangspunktet i de nye bestemmelser er at reindriftnæringen skal ha et indre selvstyre og gis et økt ansvar. Distriktsplanen skal gi reindriften arealvern og virke konfliktforebyggende, ved at kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn får et bedre grunnlag for å ivareta reindriften sine interesser i fylkes- og kommuneplaner.

1.2 REINBEITEDISTRIKTET

Reinbeitedistriktet er organisert med eget styre som er valgt av årsmøtet. Årsmøtet avholdes årlig jf. § 49 i reindriftsloven. Reinbeitedistriktet deles i mindre familiegrupper om vinteren, som på samisk kalles dálve-siida (vinter-siida), der hver har egne tradisjonelle vinterbeiteområder.

Reinbeitedistrikt 36 Cøhkolat & Biertavárri er et sommerbeitedistrikt og i denne planen dekkes kun det som er tilknyttet sommerbeiteområdene.

Reinbeitedistrikt 36 Cøhkolat & Biertavárri ønsker å bli betraktet som en selvstendig høringsinstans på lik linje med reindriftsforvaltningen, da særlig i sammenheng med arealplaner.

1.3 DISTRIKTSPLANEN

Distriktsplanen er et offentlig dokument som sendes for orientering både før og etter godkjenning. Dens formål er å skissere utnyttningen av beiteressursene i distriktet og bruken av arealet forøvrig. Spesielt er det skissert beitebruk, flyttemønster, anlegg og annet som er knyttet til reindriftnæringen i reinbeitedistriktet. Planen omfatter den lovlige beiteperioden i området, men på grunn av uforutsette klima-, snø-, og værforhold kan planen kun fungere som veiledning.

En viktig del av planen er kartdelen. Kartene viser oversikt over grenser, sesongbeite, tekniske anlegg og de mest brukte flytte- og trekkveier for reinsdyr. Oversikten er svært enkel og kan ikke anses å være presis nok, men gir et visst bilde av nevnte. Utarbeidelse av reindriftskart har vært et tungrodd system og distriktet har derfor ikke utarbeidet alle nødvendige temakart. Kartene er ikke blitt oppdatert eller revidert siden de ble digitalisert og det foreligger feil på disse. Kart og plan bør brukes sammen for bedre forståelse.

1.4 ADMINISTRATIVE FORHOLD

Reinbeitedistriktets styre har utarbeidet og vedtatt planen, og planen trer i kraft etter godkjenning. Eventuelle endringer i planen utarbeides og vedtas av styret. Denne planen er for 2014/15

1.5 BEGREP OG DEFINISJONER

Begrep	Definisjon/Beskrivelse
Siida	En geografisk og sosial gruppe reineiere som utøver reindrift i fellesskap på bestemte arealer.
Luftingsområder	Område hvor reinen trekker til under varme sommerdager for avkjøling (snøfonner, høye fjell, luftige områder, skyggeområder, tette skog, berg).
Flyttevei	Der hvor de topografiske forhold, skoger eller bebyggelsene gjør at passasjen ikke kan være bredere enn disse gir muligheter for.
Flytteleier	Et naturlig avgrenset forbindelsesledd mellom viktige sesong- og beiteområder, kortere sagt migrasjonsrute hvor flokkene kan oppholde seg over flere dager. Flytteleier og flytteveier er også trekkleier for rein og omvendt i spesielle områder. En flyttelei er område hvor reinsdyr blir drevet at mennesker fysisk.
Trekkleier	Trekkleier er naturlige ferdselsårer der reinen uhindret og naturlig trekker, uten menneskelig driving, mellom viktige sesong- og beiteområder. Reinens vandring etter trekkleier er svært sårbare for ytre påvirkninger. Trekkleier har på lik linje med flytteleier et særlig vern i reindriften og bør reguleres gjennom plan- og bygningsloven som spesialområder for reindrift.
Forstyrrelser	<ul style="list-style-type: none"> - Enhver prosess som endrer fødsels- eller dødsraten til de individer som er tilstede i området (Petratis et al. 1989). - Enhver fysisk kraft (...) som ødelegger naturlige systemer og fører til at organismer dør eller at biomasse går tapt (Pickett og White 1985, Houston 1994). - Enhver direkte eller indirekte forstyrrelser av vilt eller dets habitat som følger av menneskelig aktivitet (Nellemann 1998).
Inngrep	<ul style="list-style-type: none"> - Enhver unødig forstyrrelse som er med på å nedsette beitetiden og øke energiforbruket hos reinen (Prestbakmo, 1991). (Inngrep er altså mer enn arealinngrep, dvs. de fysiske inngrep/innretninger). - Enhver innskrenking i utøvelses- og bruksretten til reindrift i.f.t. den alminnelige samfunnsutviklingen (P.Gaup 1991)

Høyesterett har avsagt 3 viktige dommer i perioden 2000-2001 som bl.a. har vært med på å endre rettsforholdene i reindriften. Disse er: Selbuddommen av 21. juni 2001 hvor saken ble stadfestet ved plenumsdom og som er en ytterst sjelden sak vedrørende reindriften, og Svartskogdommen av 5. oktober 2001 og Seilanddommen av 5. oktober 2000. Dommene er av en slik betydning at også de offentlige forvaltningsmyndigheter må ta høyde for disse og bygge på de samme rettsprinsipper i sine avgjørelser. Det vises dessuten til: "*Karasjoktesene*" 1996 av Carsten Smith

og til tesene nr. 9, 10, 11, 12 og 13. Distriktet påberoper seg disse tesene og oppfordrer de offentlige myndigheter til å behandle saker av betydning for distriktet deretter.

2. REINBEITEDISTRIKTET

Dette reinbeitedistriktet fikk sine første offisielle grenser i 1887 med distriktsnummer 3. I 1963 endres distriktsnummer til 6 Cohkolat. I dag er det offisielle nummer på distriktet 36. Av en feiloppfatning blir distriktet offisielt registrert som ”Cohkolat og Biertavárri”, men er senere endret til 36 Cohkolat-Ráisdúottar” fordi distriktets folk alltid er blitt kalt for ”Ráisdúottarhasat” og ”Cohkolhasat”.

Hva og hvor er reinbeitedistrikt 36?

Oversiktskart over Reinbeitedistrikt 36 Cohkolat & Biertavárri. Distriktet er omrisset med svart linje omtrent midt på bildet. Distriktet ligger i Troms fylke og i Nordreisa og Kåfjord kommuner. Kart hentet fra URL: <https://kart.reindrifft.no/reinkart/#>

Navnets samiske betegnelse *Ráisdúottar* betyr på norsk Reisavidda (viddepartiet mellom Reisadalen og Finland). *Cohkolat* er et område nord i distriktet, i nærheten av Rotsund/Djupvik. Pilteridalen heter på samisk *Cohkolatvággi*. *Biertavárri* (Birtavarre) er et fjell på østsiden av Kåfjorddalen. Distriktet er et vår-/høst- og sommerbeiteland hvor reindriftsfamilier med sine

reinflokker flytter inn om våren og ut om høsten, ifh til fastsatte beitetider (01.mars-31.des), dvs. med et lovlig opphold i 10 mnd. Om vinteren blir reinbeitedistriktets flokk delt i familiegrupper på Kautokeino vinterbeiteområder i vestre sone, og hver av disse delene blir kalt en ”dálve-siida” på samisk. Disse gjenforenes igjen om våren når flokkene flytter inn til reinbeitedistrikt 36.

Distriktets størrelse:

Reinbeitedistrikt 36 Cohkolat & Biertavárri består av 2118km² beiteland. Distriktet starter fra sør i Kautokeino kommune og ender i nord ved havet, Kåfjorden, Lyngenfjorden, Rotsund og Reisafjorden og er det største reinbeitedistriktet i Vest-Finnmark og Nord-Troms.

Distriktets adresse:

Reinbeitedistrikt 36 Cohkolat
Co. Nils Ole J. Triumph
Vinter adresse:
Gartnetvadda 10
9520 Kautokeino

Tlf: 958 05 704

Epost:

distrikt36@gmail.com

Alle henvendelser til reinbeitedistriktet skal rettes til leder/formann, som deretter sørger for å ta saken videre til distriktets styre.

2.1 HISTORIE

Det er per i dag ingen som med stor sikkerhet kan si hvor gammel tamreindriften er. Ottar skriver et reisebrev til kong Alfred året 890 *"om at der bor likevel folk nord for den nordligste bosetningen her i landet. Folket kaller seg for samer og de livnærer seg med jakt, fangst og fiske men også med dyr, noe han ikke selv har sett"*.

Kulturminnefunn i distriktet kan tyde på at tamreindriften i sin nåværende form med sesongflyttinger kan være meget gammelt.

Reineiere i distriktet kjenner til muntlige beretninger langt tilbake i tid og kan fortelle om lange tradisjoner og levd liv innenfor distriktets grenser.

2.2 ADMINISTRATIVE FORHOLD / FORVALTNING

Distriktet omfattes av kommunene Nordreisa og Kåfjord. Hele distriktet ligger innenfor Troms fylke. Omlag 70 % av distriktets areal ligger innenfor Nordreisa kommune og 30 % innenfor Kåfjord kommune.

Distriktet hører administrativt under Fylkesmannen i Finnmark (reindriffts avd. vest med sitt kontor i Kautokeino) og delvis under Fylkesmannen i Troms. Reindrifftsforvaltningen har sitt kontor i Alta og dette kontoret har sekretariat for reindrifftsstyret. Landbruks- og matdepartementet er høyeste styringsorgan over alle reinbeitedistrikter.

Distriktet har sin egen administrasjon med et eget styre på 5-fem personer, med hver sine personlige varamenn. Distriktet fungerer etter fastsatte retningslinjer, lover og forskrifter som er gjeldene for dagens reinbeitedistrikter. Årsmøte avholdes hvert år. Styret for distriktet har representanter fra alle vinter-siidaene.

En siida er et selvstendig juridisk subjekt jf. dagens rettspraksis. Distriktet ved styret må derfor også bli betraktet som en selvstendig høringsinstans.

2.3 DISTRIKTSGRENSER

Nordlige del av sommerbeitedistriktet til 36-Cohkolat & Birtavárri. Nederst på bildet vises bl.a Sperregerde Nord og kalvemerkingсанlegget i Gahperus. Kart utarbeidet i samarbeid med Reindriftsforvaltningen i midten av 2000-tallet. Endringer i avmerkninger på kartet (gjerder, anlegg, veier osv) kan ha skjedd etter dette. Det bør tas kontakt med næringen ved uklarheter og for å få aktuelle oppdateringer. For tegn- og begrepsforklaringer henvises til URL: <https://kart.reindriftno/reinkart/Info%20kart%202012.pdf>

Omlag 150 km² av distriktets areal ligger på yttersiden av distriktets nåværende sperregjerde sør. Dette arealet ligger i sør-øst enden av distriktet (topografisk kart nr. 1833 III) på sørsiden av Ráisjávri (Reisavannet) og heter Goikevuopmi. Områdets bruk er noe forskjellig fra arealene som ligger på innersiden av sperregjerdet. Dette området blir årlig brukt av distriktets rein på vårvinteren og høstvinteren før hovedreinskillingen tar til. Området blir spesielt brukt i forbindelse med den årlige reinskillingen, slakting og merking mm og er helt uunnværlig.

En del av dette arealet er ulovlig inngjerdet til fordel for distrikt 34 Ábborášša. Dessuten har distrikt 42 Beahcegealli satt opp et ulovlig sperregjerde fra Ráisjávri mot vest til distrikt-36's sperregjerde på Vievssesgielas/Roaváš. Begge gjerdene er påklaget til myndigheter.

2.5 ANLEGG

Reinbeitedistriktet har egne reindrifftsanlegg og distriktets utøvere har gjeterhytter innenfor distriktsgrensene.

1. Kalvemerkinganlegg 1 – Gahperus benyttes til å merke reinkalver om høsten. Den består av beitehager og fangarmer, samt sperregjerde fra Sappen til Gáivuonskáidi (Kåfjorddalen). I tillegg består dette anlegget av flere oppsamlings-, merke- og bruksgjerder. Denne ligger i Nordreisa kommune.
2. Trøe og fangarmer Geatkevuopmi i Nordreisa kommune.
3. Trøe med fangarmer i Suohpatgorsa i Nordreisa kommune.
4. Trøe med fangarmer ved sperregjerde sør på Fállečearru, som ligger i Kautokeino kommune. Der står også beitehage som benyttes i forbindelse med gjerdet. Her står også oppført et uthus (4x4 m) som benyttes til lagring av utstyr.
5. ”Sperregjerde sør”, som hindrer ukontrollert trekk sørover. Dette sperregjerdet starter fra Reisadalen, i nordenden av Vievssesgielas og går sørover via Dáinnáčearru og Sáitejávri til Riksgrensen mellom Norge/Finland.
6. Gjerde med fangarmer på Dáinnáčearru ved sperregjerde sør.
7. Reindrifftsutøveres hytter og gammer:

Sted	Eksisterende	Behov	Type
Gahperus	9	flere	Gamme/hytte
Gievvarskáidi	1	flere	Hytte
Ruvnnáskáidi/Biedjovággi	2	flere	Hytte
Geatkevuopmi	2		Hytte
Sáitejávri	8	flere	Hytte
Reisadalen	6	flere	Hytter
Guolášområdet	ingen	flere	Hytte/campingvogn
Somajávriområdet	1	flere	Hytte/gumpi
Over hele distriktet	5	flere	Gumpi

Det er behov for å la gumpier stå på samme plassen over sommeren, da de ikke kan flyttes på barmark.

2.6 DISTRIKTETS MEDLEMMER

Reinbeitedistriktet består av 63 reineiere med eget reinmerke og fordeles under 13 siida-andeler.

2.7 REINTALL

Reinbeitedistriktet har i sine bruksregler vedtatt at distriktets flokk vil oppnå beste resultater med en reinflokk med slingring mellom 7500 og 8000, etter slakting og andre avganger (pr. 31.3). Gjennom hele året vil det reelle reintallet variere kontinuerlig, pga kalving, rovdyrtaap og andre avganger.

En del av flokken på vårflytting i Dáinnáčearru. Foto: Johan Aslak Logje

3. ANDRE REINBEITEDISTRIKTER

3.1 DISTRIKTSGRENSER

<i>Mot vest:</i>	- <i>Finland og reinbeitedistrikt 37 Skárfvággi</i>
<i>Mot sør:</i>	- <i>Reinbeitedistrikt 30 Kautokeino vår- og høstbeiter</i>
<i>Mot øst:</i>	- <i>Reinbeitedistriktene 35 Fávrosorda og 42 Beahcegealli</i>
<i>Mot nord/havet:</i>	- <i>Kåffjorden, Rotsund, Maursund og Reisaaffjorden</i>

3.2 GJENNOMFLYTTENDE DISTRIKTER

Reinbeitedistrikt	Nr
Lakselvdalen/Lyngsdalen	19/32
Ábborášša	34
Fávrosorda	35
Skárfvággi	37
Arnøy/Kågen	39
Beahcegealli	42

3.3 BRUKSREGLER FOR GJENNOMFLYTTENDE GJESTEDISTRIKT

Reinbeitedistrikt 36 Cohkolat & Biertavárri (heretter vertsdistrikt) har vedtatt generelle bruksregler for samtlige gjestedistrikter. Disse lyder som følger:

3.3.1 FLYTTETID

Gjestedistrikt må forholde seg til bestemte flytteleier og ikke oppholde seg innenfor vertsdistriktets beitearealer utover den fastsatte flyttetiden, om ikke særskilt avtale vedtas under uforutsette situasjoner som medfører utfordringer for gjestedistriktet. Dersom ekstraordinære situasjoner oppstår for gjestedistrikt, så må det i samråd med vertsdistriktet søkes en løsning som ikke påvirker partene negativt. Vertsdistriktet ønsker å inneha all rett til å disponere beitearealer innenfor distriktet for å unngå negative effekter for distriktets reinsdyr, men stiller seg likevel åpen for samarbeid så langt det er mulig.

3.3.2 FLYTTEPROSESS

Vertsdistriktet vil åpne flytteleier for gjestedistrikter i den oppgitte flyttetiden, men skal ha rett til å få innsyn i gjestedistriktets reinflokk (geahčadit) for å ha mulighet til å skille ut vertsdistriktets reinsdyr som eventuelt kan ha blitt sammenblandet under flyttingen. Innsyn skal alltid gis før gjestedistrikt forlater vertsdistriktets grenser. Ved eventuell sammenblanding skal hele reinflokken settes i gjerdet. Det samme gjelder dersom gjestedistriktet mister reinsdyr til vertsdistriktets reinflokk under flytting, men samling av vertsdistriktets reinflokk vil ikke være forsvarlig før alle gjennomflyttende distrikter har passert.

3.3.3 MELDING

Gjestedistrikter har plikt å melde i fra til vertsdistriktets styre minimum 3 dager før ankomst. Dersom det er nødvendig å kjøre utenfor oppgitte flyttetider skal dette godkjennes av styret ved leder. Det gjelder all kjøring ved ekstraordinære situasjoner i reindriften og all kjøring utenfor flyttinggrenser, og hele året.

3.3.4 GJERDER/TRØER

Alle trøer/sperregjerder skal være plassert etter distriktsgrenser, men utover dette skal det avtales gjerder/trøer med vertsdistriktet. Distriktsgrenser endres ikke selv om det utarbeides midlertidige avtaler om gjerder mellom distrikter.

3.3.5 ANNET

Samtlige bruksregler for gjestedistrikter er utarbeidet ut i fra skisser som ble utviklet under fellesmøter med gjestedistriktene i Juni 2011 i Kautokeino.

Om gjestedistriktet er avhengig av tilleggsforing med høy og/eller pellets innenfor vertsdistriktet, så skal denne foringen kun skje på myr. Dette er for å unngå at vegetasjon blir svekket. All søppel skal tas med av gjestedistriktet.

3.4 BRUKSREGLER FOR 39 ARNØYA

Etter møte med reinbeitedistrikt 39 Arnøya er det utarbeidet bruksregler som kun berører deres distrikts benyttelse av reinbeitedistrikt 36 beiteområder, enten ved vårflytting eller høstflytting, og ellers bruk av distriktet.

Det er utarbeidet et kart som skisserer flyttelei og grenser, disse har vertsdistriktet utarbeidet sammen med Arnøya.

Kartbetegnelser:

Mørk blå: grensegjerde mellom Norge og Finland

Rød/grønn: Flyttegrense inn mot vertsdistrikt

Grønn skravert felt: Flytteleie med reinflokk

Generelle bruksregler:

Tidligst innflytting til vertsdistriktet om høsten er september. Flokken kan ikke slippes over E6 Sørkjosfjellet før etter hovedbrunst. Gjestedistriktet skal oppholde seg ved *Sikkávuopmi*, *Beassevárri* og *Čillanjunni* inntil det blir snøscooterføre (oktober), fordi vertsdistriktet ikke har mulighet til å samle flokken før snøscooter kan benyttes.

Bruken av oppsamlingsområdet i *Gahperus/Biertavárri* skal årlig avtales med vertsdistriktets reingjetere. Gjestedistriktet skal fra *Puntajohka/Biedjojohka* flytte med samlet flokk og intensiv gjetning til *Fállečearru*, slik at unødvendig sammenblanding unngås. Flyttetiden fra sistnevnte område er bestemt til 4 døgn og utover det må det avtales med vertsdistriktet.

Om våren skal gjestedistriktet ikke foreta kalving innenfor gjestedistriktet. Flyttetiden for gjestedistrikter som skal til kysten gjennom vertsdistriktet mellom *Sáitejávri-Biedjojohka* kan ikke strekkes over 4 døgn, uten at det årlig avtales om tilpassing med vertsdistriktet. Tilsvarende tidsbruk gjelder for flyttingen om høsten mellom strekningen *Biedjojohka-Sáitejávri*.

3.5 BRUKSREGLER FOR 42 BEAHCEGEALLI

Etter møte med reinbeitedistrikt 42 Beahcegealli er det utarbeidet bruksregler som kun berører deres distrikts benyttelse av reinbeitedistrikt 36 beiteområder, enten ved vårflytting eller høstflytting, og ellers bruk av distriktet.

Det er utarbeidet et kart som skisserer flyttelei og grenser, disse har vertsdistriktet utarbeidet sammen med Beahcegealli.

Kartbetegnelser (kart 4):

Rød linje: Absolutt yttergrense for flyttelei

Skravert grønt felt: Flyttelei

Generelle bruksregler:

Gjestedistriktet skal ikke benytte mer enn 2 dager over vertsdistriktets grenser, dersom spesielle forhold ikke tilsier at det er nødvendig å forlenge flyttetiden. Dersom flyttetiden skal forlenges så skal dette avtales med vertsdistriktet årlig. En tidsutvidelse skal ikke ha negative konsekvenser for vertsdistriktet.

3.6 BRUKSREGLER FOR 37 SKÁRFVÁGGI

Etter møte med reinbeitedistrikt 37 Skárfvággi er det utarbeidet bruksregler som kun berører deres distrikts benyttelse av reinbeitedistrikt 36 beiteområder, enten ved vårflytting eller høstflytting, og ellers bruk av distriktet.

Det er utarbeidet et kart som skisserer flyttelei og grenser, disse har vertsdistriktet utarbeidet sammen med Skárfvággi.

Kartbetegnelser (kart 2):

Rød linje: Absolutt yttergrense - Ok

Blå linje med tverrstreker: Forslag fra D-37 Skárfvággi - Godtas ikke

Skravert felt, farge grønn: Flytteleier med beitestopp - Ok

Lysegrønn linje: Forslag flyttelei vår fra Ole Anders Utsi (D-37) - Godtas ikke

Fiolett linje: Forslag flyttelei høst fra Ole Anders Utsi (D-37) - Godtas ikke

Generelle bruksregler:

Gjestedistriktet skal ikke benytte mer enn 4 dager over vertsdistriktets beitearealer og gjestedistriktet er under flyttingen pålagt å forholde seg til absolutte flyttegrenser. Dersom ekstraordinære situasjoner oppstår så skal ikke benyttes løsninger som påvirker vertsdistriktet negativt. Dette innebærer at gjestedistriktet ikke på egenhånd har anledning å forlenge flyttetid eller beitebruk, eller endre bruksregler uten at det er avtalt med styret i vertsdistriktet.

Gjestedistriktet skal ikke starte flyttingen om høsten før etter brunst 15. oktober. Vertsdistriktet vil ikke ha mulighet til samling av flokken på grunn av brunst. Derfor må gjestedistriktet forholde seg til vertsdistriktets brunstperiode med tanke på flytting om høsten.

Gjestedistriktet må forholde seg til vertsdistriktets oppsatte flyttevei for gjestedistriktet, siden ingen av forslagene fra gjestedistriktet ble godtatt av vertsdistriktets styre.

Gjestedistriktet skal umiddelbart sørge for at trøe og hytte ved Huordnáš blir fjernet eller fremme forslag til avtale om nevnte til vertsdistriktets styre. Det forutsetter også at det utarbeides avtale fra Guolášjávri og nedover Guolášjohka. Midlertidige sperregjerde fra Áhkkehárji og nordover må fjernes umiddelbart.

Gjestedistriktet er gitt totalt 4 dager å flytte over vertsdistriktets beitearealer.

Alle porter ved sperregjerder mellom distriktene skal være lukket så lenge Skárfvággi distriktets flokk er i deres eget distrikt, for å unngå sammenblanding.

3.7 BRUKSREGLER FOR 19/32 LAKSELVDALEN - LYNGSDALEN

Reinbeitedistrikt 19-32 Lakselvdalen - Lyngsdalen møtte ikke opp på oppsatt møte, men reinbeitedistrikt 36 Cohkolat & Biertavárri har likevel fremmet bruksregler som berører deres gjennomflytting.

Det er utarbeidet et kart som skisserer flyttelei og grense.

Kartbetegnelser (kart 1):

Rød linje: Absolutt yttergrense

Blå linje: Reinsperregjerde

Skravert felt, farge grønn: Flytteleier med beitestopp

X = Port i reinsperregjerde.

Merknad til kart: Vertsdistriktet ser at det er nødvendig å flytte nåværende grensegjerde langs den markerte grønne linja (se bilde 1 og 2). Her lages en port ved *Vuolit Meahccejávri* som benyttes ved gjennomflytting, fordi nåværende gjerdetrasé er snødd ned og delvis oversvømmet under flyttingen. Årlig blir også dette gjerdet ødelagt på grunn av flytting over gjerdet.

Generelle bruksregler:

Styret ved vertsdistriktet har ingen særlige merknader til gjennomflyttingen, utenom det som er skrevet under felles bruksregler for samtlige gjestedistrikter. Styret påpeker derimot at gjestedistriktet forholder seg til D30A Vestre Sones bruksregler ved å ikke oppholde seg på D30A utover de bestemte flyttetidene.

3.8 BRUKSREGLER FOR 35 FÁVRROSORDA

Gjestedistrikt flytter om våren og høsten østafor *Goikefielbma* med samlet flokk. Viser til befaringsrapport nov. 2007 2006/1945 1918/2007 RBL/643.01.

3.9 BRUKSREGLER FOR 34 ÁBBORÁŠŠA

Det er utarbeidet gjerdet avtale i *Rivkoš* området (*Guorbavuopmi* avtale 29.10.07)

4. BEITE- OG DRIFTSFORHOLD

Dette er en beskrivelse av dagens beite- og driftsmønster i distriktet. Klimaendringer, inngrep og forstyrrelser er ikke med i vurderingene.

Beitetiden i distrikt 36 er fastsatt til: 01.03 - 31.12.

4.1 OMRÅDER FOR KALVING

Distriktet har i dag tre kjerneområder for kalving. Kjerneområder er slike områder som naturlig er best egnet for reinsdyr, men det betyr ikke at hele reinflokken oppholder seg i avgrensede områder under kalvingsperioden. Alle områdene er elementære og essensielle for at distriktets reindrift skal overleve.

Område A: Dette området er *Maurneset*. Den er minst i areal av kalvingsområdene, men mest frodig med grønnbeite om våren. Området ligger ved havet og snøforholdene her er svært gunstige om våren.

Område B: Dette området ligger fra *Dolpi, Fávrrrosvárri, Samueldalen, Gakkovárri (Unna Ánahaš)* og nord til bilveien E6 som går over *Reisaffjellet*.

Område C: Fra *Njálláávži* nær fylkesgrensen til Finnmark og helt til kalvemerkinganlegg 1 – *Gahperus* (sperregjerde-nord). Hele dette området er meget godt egnet som kalvingsområde og størstedelen av reinflokken oppholder seg også innenfor dette området under kalving.

Kalvingsperiode: Kalvingen starter fra slutten av april og varer til midten av juni. I denne perioden er det svært viktig at simlene ikke blir forstyrret for å unngå at de ”kaster” (aborterer el. forlater) kalvene. Ytre forstyrrelser, som skyldes enten skigåere - særlig med hunder, snøscooterkjøring og andre forstyrrelser i kalvingsområdene, påvirker kalveprosenten betydelig i negativ retning.

4.2 LUFTINGSOMRÅDER

Våte myrer og alle høye fjell er gode for reinsdyr under sommervarmen. Disse er ikke spesielt avmerket på kart, blant annet på grunn av variasjon. Variasjonen påvirkes i hovedsak av vær-, vind- og snøforhold, som igjen påvirker fluktruter. Dette skaper en kjedereaksjon, hvor det ene påvirker det andre, og derfor er reindriftsnæringen særlig skjør med tanke på inngrep som fører til endring i naturlig migrasjon.

De høyeste fjelltoppene i distriktet der det ikke er særlig frodige beiter er likevel uunnværlige områder i sommermånedene, når insekter og høye temperaturer blir plagsomt for reinsdyrene. Eksempler på slike områder ser en på bildet ovenfor, i Badjananvággi. Foto: Johan Aslak Logje

Luftingsområder er nødvendige for reinsdyrene, fordi uten disse ville reinen ha vandret i langt større grad og dette ville ha ført til at vegetasjonen hadde blitt nedtråkket. Nedtråkking fører til store korrosjonsskader på naturen.

I den varmeste perioden vil reinsdyrene oppholde seg i de områdene med høyeste fjell og korteste avstand mellom grønnbeite og kjølingsområde. Reinsdyrene benytter sommerperioden på å ruste

seg opp mot vinteren og dermed vandrer de minst mulig. Således vil forstyrrelser i sommerperioden medføre en kjedereaksjon som kan føre til reindød om vinteren.

4.3 FLYTTEVEIER OG TREKKLEIER

Flytteveier som benyttes er ved flytting innenfor reinbeitedistriktet. Reinbeitedistrikt 36 har ikke fastsatte flyttetider, annet enn flytting inn og ut av sommerbeitedistriktet. Reinbeitedistriktets areal utnyttes hele den lovlige perioden og flokken samles først like før utflytting om høsten. Om våren er situasjonen den samme ved innflytting, da slippes flokkene stort sett ”fritt” i distriktet med en viss tilsyn for å hindre vandring til andre distrikter.

Noen viktige flytteleier er avmerket på kart. Trange passasjer, som vist på dette bildet av Sapmavággi, er ekstra sårbare for inngrep og forstyrrelser. Reinen har kun mulighet å vandre på høyre siden av dette vannet, som har en smal passasje mellom fjellet på høyre siden. Foto: Johan Aslak Logje

Reinsdyrene har derimot egne migrasjonsruter innenfor reinbeitedistriktet og ytre påvirkning og endring av disse kan medføre problemer. Hindringer i migrasjonsrutene skaper ofte store utfordringer for reindriftnæringen, enten det er oppsatte hytter eller arrangementer i sentrale områder.

Reinbeitedistriktet påpeker at dalførene ned til kysten i distriktet er viktige trekkleier og fungerer som flaskehals for rein som skal ned til beiteområder. Særlig tidlig om våren når grøntområdene er sparsommelige vil enkelte dype og trange daler være et kritisk punkt for reinsdyras passasje ned til beiteområdene lenger nede mot kysten. Dalførene er ofte eneste passasje ned til grønnbeitene og en forstyrrelse eller forhindring på et slikt område vil gi en svært negativ konsekvens for reinens trekkmuligheter.

Gjennomflyttende distrikter har fastsatte flytteveier igjennom distriktet og disse er nå blitt nedtegnet på kart. Disse benyttes om våren når de flytter inn til sine sommerbeitedistrikter og om høsten når de flytter til vinterbeiteområder. Disse må ikke forveksles med distriktets egne flytteveier eller migrasjonsruter.

4.4 OKSEREINOMRÅDER

Distriktet foretar utskilling av okserein om våren, med sikte på å øke kalveprosenten. Beiteområder for okserein må ikke forveksles med områder hvor okserein på egenhånd har trivselsland/oppholdssted. Slike naturlige oppholdssteder er ikke avmerket på kart.

Følgende lokaliteter er oksereinområder for distriktet:

- *Badjananvággi, Nomedalen, Olderdalen* og nordover til *Nordmannvikdalen* (Kåfjord)
- *Kildalsdammen* over *Poatkaeidet*, og nordover rundt *StoreSte* og *Kildalen* (Nordreisa)
- *Rotsundelvdalen* og *Pilteridalen* på begge sider, *Rotsundfjellet* og sørover mot *Lyngenfjord*-siden til sperreura *Stállovárri* (Nordreisa og Kåfjord)

4.5 MERKING AV REINKALVER

Kalvemerkingen starter i august og pågår i 4-6 uker, alt etter værforhold og kalvetilgang. Hovedperiode for kalvemerking skjer ved kalvemerlingsanlegg 1 – Gahperus, i Nordreisa kommune. Her har reinbeitedistriktet trøeanlegg med 3 beitehager, og sperregjerde som benyttes i sammenheng med kalvemerlingsanlegget. Anlegget her er tilfredsstillende per i dag, men når planlagte 420 kV monsterlinje og E-6 over Sørkjosfjellet bygges så må hele dette anlegget (inkludert sperregjerdet) forsterkes eller flyttes for å kunne takle presset som dette medfører.

Ved kalvemeringsanlegget i Gahperus i Reisadalen blir kalvene merket om høsten. Her er noen av reineierne i gang med å fange inn kalvene med lasso. Foto: Johan Aslak Logje

I dette området har reinbeitedistriktets reineiere hytter og gammer, og disse benyttes i sammenheng med kalvemerking og til dels også om våren under gjeting.

Dáinnáčearru, Fállečearru, Geatkevuopmi og Suohpatgárdi benyttes også til kalvemerking, men i mindre grad.

Distriktet må i framtiden vurdere tilleggs løsninger for kalvemerking, fordi det vurderes at 420 kV utbyggingen vil medføre katastrofale migrasjons-, drifts- og flytteendringer for reinbeitedistriktet.

4.6 PARRINGSOMRÅDER

Reinsdyrenes brunst starter normalt i slutten av september og varer til slutten av oktober. Hele distriktet er i utgangspunktet parringsområde for reinbeitedistriktets reinsdyr. Flokken deles naturlig opp i mindre flokker med simler og noen okserein, over hele distriktet. Reinbeitedistriktet har som tradisjonelt forsøkt å hindre at reinflokken blir forstyrret under brunsten, for å sikre at parringen foregår som normalt og simlene blir befruktet.

Reinflokken blir ikke drevet eller samlet under brunsten, og reinbeitedistriktet stiller seg svært offensiv mot eksterne forstyrrelser i denne perioden.

4.7 SLAKTING

Målsetningen for distriktet er å opprettholde en bærekraftig reindrift og slaktingen er dermed ansett å være svært viktig for reindriften. Distriktet har per i dag en vanskelig situasjon med tanke på slakting, fordi distriktet ikke har slakteanlegg eller slakteområde hvor det er mulig å levere slakterein tidlig om høsten. Slakting tidlig om høsten hadde alene ført til at distriktet lett hadde oppfylt minimumskravene om tilskudd over reindriftsavtalen, samt kriterier fra Landbruksdepartementet om fastsettelse av øvre reintall.

Dagens situasjon har derfor vært slik at slakting foregår på vinterbeiteområder i Kautokeino kommune, i perioden Januar-Mars, noe som er utfordrende med tanke på slakteveker og leveringsmuligheter. Vanligvis er markedet allerede fullt om vinteren og reinsdyrene taper dessuten en del vekt utover vinteren.

Distriktet vil kontinuerlig arbeide for å gjøre det mulig å levere reinsdyr til slakterier tidlig om høsten eller å finne alternative løsninger som er tilfredsstillende mht. levering av reinsdyr til slakterier.

4.8 MOTORISERT FERDSEL

Reindriftnæringen, som all annen virksomhet, er tvunget til å følge den alminnelige samfunnsutviklingen. Det brukes tekniske og mekaniske hjelpemidler i næringen. Det benyttes bakkegående motorkjøretøy både om vinteren og sommeren, avhengig av hvilken maskin som dekker foreliggende behov.

Kjøringen foregår normalt i forbindelse med patruljering, gjeting, tilsyn, flytting, samling og matauk, samt også til transport av utstyr som det er behov for.

Det benyttes også helikopter og fly i reindriftnæringen, når det er behov for dette.

Det er dessuten tidvis nødvendig å hyre ekstrahjelp fra verdder og andre engasjerte tilleggsmannskap med motorkjøretøyer.

ATV er et nødvendig fremkomstmiddel og arbeidsredskap i dagens reindrif. 4-hjuls-kjøretøy benyttes i barmarksperioden, fra senvår til senhøst. Foto: Johan Aslak Logje

Elvebåt benyttes under patruljering langs Reisaelva. Foto: Johan Aslak Logje

Iblant kan det være nødvendig å leie inn helikopter i forbindelse med samling og driving. Foto: Johan Aslak Logje

Både 2- og 4-hjulssykler brukes ved gjeting og driving på barmark. Foto: Johan Aslak Logje

Snøskuter er det naturlige fremkomstmiddelet og arbeidsverktøyet om vinteren. Foto: Johan Aslak Logje

I enkelte områder av distriktet går det anleggsvei opp til fjellet og biltransport benyttes ved behov. Foto: Johan Aslak Logje

Reindriftsutøvere benytter også motorkjøretøy ved behov innenfor Reisa nasjonalpark og Ráisuottarháldi landskapsvernområde, men forsøker å unngå overdrevet kjøring i disse områdene. Derimot fører rovdyrskadesituasjonen i distriktet til at utøverne blir tvunget til patruljering i nasjonalparken, i håp om å kunne oppfylle krav om dokumentasjon.

4.9 JAKT, FISKE OG FANGST

Distriktets reineiere ønsker å bevare gammel tradisjon med jakt, fiske og fangst i distriktet. Reindriftsutøvere skaffer matfisk fra elver og vann i distriktet, når det er sesong for dette, samt jakter dyr til mat når det er behov for det. Reindriftsutøvere skal ikke betale noen form for avgifter ved fiske, jf. § 26 i lov om reindrift.

5. INNGREP OG FORSTYRRELSER

Reindriftnæringen er en gammel næring som har et ønske om å benytte tradisjonelle områder som er blitt benyttet historisk. Tamreindriften kan være mer enn 2000 år gammelt jf. Stedsnavnforskning, reindriftsspråket, genetisk forskning etc.

Reinbeitedistriktet vil forsøke å hindre inngrep og forstyrrelser innenfor distriktet, for å sikre fremtiden og reindriftskulturen. Effekten av tekniske inngrep og forstyrrelser på rein kan beskrives med følgende begrep:

- Lokale effekter
- Regionale/unnvikelses effekter
- Kumulative effekter
- Tapt areal
- Sum av alle faktorer (arealtap, inngrep og forstyrrelser)

5.1 ROVVILT

I distriktet finnes alle de fire største rovdyrene som finnes på fastlandet Norge. Utover dette er det kongeørn i distriktet, som kan anses å være en svært dyktig jeger, og dessuten rødrev som tar nyfødte kalver. Alle rovdyra dreper reinsdyr og driver reinsdyr bort fra visse områder, noe som er en erfaring fra reineiere i distriktet. Rovdyrbestanden har økt betraktelig siden 1980 og er i dag et stort problem for reindriftsutøverne.

Den norske rovdyrpolitikken er ikke i samsvar med reinbeitedistriktets ønske og har skapt store problemer for reindriftnæringen. Bern-konvensjonen om forvaltning av de truede dyrearter er ikke til hinder for en forsvarlig nasjonal forvaltning av rovdyr.

I tillegg til at rovdyr dreper reinsdyr så skaper disse også stor forstyrrelsesfaktor i form av at reinsdyr er urolig på beite, unnviker store deler av distriktet og må vandre mye. All reindriftskompetanse tilsier at dette er uheldig for reindriften, når reinsdyrene ikke kan utnytte all beitemark og vandring derimot fører til lettere (magrere) reinsdyr. Dalområdene er spesielt gode trivselsområder for rovdyr og det er nettopp her de beste beiteområdene er.

Det er ikke uvanlig å finne flere kadavre samtidig. Foto: Johan Aslak Logje

Reinsdyr som blir drept av rovdyr blir også rimelig hurtig spist opp og det er ikke unormalt å finne kun hår etter 1 døgn, noe som ikke blir godkjent som "lovlig" (tilstrekkelig) dokumentasjon. Begrenset tilsyn av reindriftsutøvere i nasjonalparken fører også til at dyr blir funnet for sent og dermed stempelt som "ikke dokumentert". Dette skaper en konflikt mellom rovdyr og reindriftsutøvere.

Et forskningsprosjekt, utført av NINA, på gaupe som ble merket med GPS viste langt større tapstall enn tidligere beregnet, og bekreftet reindriftsutøveres påstand om drapstall. Det vil alltid være en fare for at konflikten mellom reineiere og rovdyr, som er skapt av nasjonal politikk, utvikler seg til et nivå som ikke kommer rovdyrene til gode. Dette er ikke distriktets ønske.

5.2 VERNEDE OMRÅDER

Innenfor reinbeitedistriktet er det fem verneede områder og disse er:

1. Spåkenesøra naturreservat
2. Reisaelvautløpet naturreservat
3. Jávreoaiivvit plantereservat
4. Ráisduottarháldi landskapsvernområde
5. Reisa nasjonalpark

Bildet er tatt på 1960-tallet på Čáranjunni/Saranasen og viser to av våre "verdder" fra Reisadalen som er på vei til Geatkevuopmi med proviant og utstyr. Eier: Johan Aslak Logje

Distriktet er positiv til at områder blir vernet, så lenge disse ikke blir til hinder for reindriftsnæringen. Dette ble også lovet i midten av 80-tallet da RNP og RLVO var under planlegging av områdeverning. Distriktet ønsker å ikke bli hindret i å utvikle og operere på linje med øvrig reindriftsnæring som ikke har verneede områder innenfor distriktsgrensene. Reinbeitedistriktet kan ikke ansees bare som en vanlig arbeidsplass for reindriftsutøverne. Etter våres sedvane og rettsoppfatning er hele distriktet vårt hjem, og av den grunn motstrider det vår

logikk når myndighetene ber oss om å søke dispensasjoner innenfor det vi anser som vårt eget hjem.

5.2.1 KOMMENTARER TIL FORVALTNINGSPLANEN FOR REISA NASJONALPARK

Styret ved reinbeitedistrikt 36 Cohkolat & Biertavárri har gått igjennom forvaltningsplanen for Reisa nasjonalpark og finner en rekke punkter som enten blir til hinder eller problem for tradisjonell reindriftnæring i reinbeitedistriktet.

Deler av forvaltningsplanen er også noe diffus og problematisk å trekke en konklusjon ut av, men vi har forsøkt å kommentere det mest åpenbare og håper at Fylkesmannen tar hensyn til dette under videre arbeid.

Punkter som vi ser for oss bør endres er:

- 1. Styret ser svært kritisk på verneforskriftens overkjøring av reindriftsloven (s.42), fordi dette kan til dels være hemmende og i stor grad forvirrende for reindriftsutøvere. Styret håper at verneforskrifter/forvaltningsplan ikke blir til hinder for tradisjonell utøvelse av reindrift, både med tanke på selve driften med reinsdyr, matauke eller annet. Det må tas hensyn til at reinbeitedistriktet er reindriftsutøveres primære hjem hvor store deler av året tilbringes og man håper at verneforskriften ikke tvinger en endring av reindriftstradisjoner.*
- 2. I reinbeitedistriktet hvor reindriftsutøvere tilbringer store deler av året er det behov for noe modernisering av overnattingssteder, lavvo benyttes ikke i like stor grad nå som tidligere. Størrelse på gjeterhytter (s.42) virker for styret å være for lite og man håper at størrelsen økes noe for å være egnet til familier.*
- 3. Reindriften har i alle tider bestått av "venner fra kysten", også kalt en "verdde", som har vært til hjelp under utøvelse av reindrift. Tillatt kjøring knyttet til utøvelse av reindrift kan ikke omfatte kun personer som er innehaver eller medlem av siidaandelens "Melding om reindrift" (s. 45), fordi det etter vår mening kommer det i konflikt med gammel tradisjon med tanke på "verdekjøring" i reindriften. Styret ser også at ID merkesystemet kompliserer næringen og kan ha destruktiv virkning på næringen.*
- 4. Reindriftssamers kjøring i naturen er alltid knyttet til reindrift, men hva Fylkesmannen legger opp til når det sies at tillattkjøring skal være knyttet til reindrift er noe diffust. Hele reindriftnæringen bærer preg av kjedeoppgaver, hvor den ene oppgaven (liten eller stor) er avhengig av den andre. Enten det er innsanking av mat, kjøring for å vurdere beiteforhold når flokken ikke er i visse områder eller vanlig patruljering, så er det reindriftnæringens oppgaver som er nødvendige. Hvem som da skal vurdere hva som er*

”utøvelse av reindrift” blir et åpent spørsmål, da de forskjellige utøverne har forskjellige tradisjoner og uoffisielle oppgaver som de gjennomfører uten å meddele til andre utøvere.

Konklusjon:

Der er en rekke punkter som behøver ytterligere kommentarer, men kort sagt kan man si at det er behov for å se på tradisjonell reindrift mer som en livsstil enn en næring. De fleste i distriktet er født og oppvokst med utøvelse av reindrift, jakt og fiske, sanking av mat fra naturen, sanking av råvarer til håndarbeid osv. Det er ikke så enkelt at man kan si at den ene oppgaven er knyttet til reindrift mens den andre ikke er det, det er rett og slett nødvendig å se reindriftssamisk kultur som en helhet. Det må også tas høyde for at de forskjellige reindriftsfamiliene har forskjellige tradisjoner i reindriften, slik at det blir vanskelig å lage konkrete forskrifter. De vil kanskje virke positivt for noen, samtidig som de ruinerer andres tradisjoner.

Det er i distriktsstyrets interesse å arbeide for å bevare naturen så godt som mulig, trolig er det få som har større interesse av å bevare beite/vegetasjon enn reindriftssamer. Det er også distriktsstyrets interesse å bevare den reindriftssamiske kulturen, tradisjoner knyttet til kulturen og samenes naturbruk slik det har blitt lært fra far til sønn, mor til datter, i alle generasjoner.

Det er heller ikke tilrådelig å lempe reindriftsloven eller på noen måter begrense bruk av de nåværende framkomstmidler, enten det gjelder reindriftssamer eller deres verdder. Vi ønsker å opprettholde den sunne måten å arbeide sammen med verdde på, en gjensidig forståelse og tankegang for direkte eller indirekte utøvelse av reindrift. Reindriftnæringen er avhengig av disse menneskene.

Samene har også tidligere oppbevart lavvoutstyr og annet på forskjellige plasser i utmarka, etter hva som passet best i de forskjellige situasjonene. Man ser heller ikke at det er realistisk å sette en prikk på kartet hvor man skal oppbevare ”gumpier” (mobile minihytter) om sommeren, de blir brukt om våren hvor det er nødvendig og ofte er det umulig å flytte disse når snøføre blir dårlig. Da må disse stå hvor enn de er plassert, slik det også har vært tidligere med lavvoer og annet utstyr som ble benyttet langs ferdselsvei og oppholdsplasser.

5.3 OPPDEMMEDE VANN OG VASSDRAG

Det finnes tre vann som er oppdemmet innenfor reinbeitedistriktet. Disse er *Guolášjávri* (Kåfjord), *Kildalsdammen* (Nordreisa) og *Sikkájávri* (Nordreisa). Distriktet får årlig økonomisk erstatning for disse. Det er utarbeidet egne anleggsveier til disse områdene og de er åpne for allmenn ferdsel. Dette fører til at reinsdyrene instinktivt trekker bort fra disse områdene. De negative effektene er av regional art og mye beiteland går dermed tapt på grunn av dette.

Langs Njuorojávri går det kraftførende 320 kV linjer. Foto: Johan Aslak Logje

Kildalsdammen er et kunstig oppdemmet vann og i 1997 oppdaget distriktets reineiere en holme hvor reinsdyr gikk tapt, noe som trolig hadde pågått fra starten av oppdemmingen uten å bli oppdaget. I 2002 ble det i tingretten bestemt at kraftselskapet skulle bygge bru for å hindre tap av reinsdyr, men denne er enda ikke blitt satt opp.

Store sprekkdannelser, som oppstår i isen på oppdemmede vann, tar trolig livet av en del reinsdyr hvert år. Oppdemmingen i *Kildalen* førte dessuten med til at distriktet måtte flytte et sperregjerde øverst i *Samueldalen* til *Gahperus*. Effekten av flyttingen var negativ.

5.4 ANNET

Fastsatte snøscooterløyper i kommunene Nordreisa og Kåfjord er stort sett lagt på slike steder at disse ikke er til hinder for reindriftsnæringen. Det samme gjelder tidsrommet da disse er åpne. Unntaket er løypa fra *Gahperus* til *Somajávri* via *Čoalbmevággi*. Distriktet har foreslått en endring med tilleggsløype av trasé for denne løypa via *Ráisduottarháldi*.

Turisme og reiselivsnæringer ønsker større egenbruk av fjellet. De erfaringer hvor slik bruk er tillatt i større grad viser seg å være til stor forstyrrelse for reindriften. Slik bruk kan i høyeste grad unngås dersom planleggingen gjøres i samråd med bla. reindriftsnæringen og spesielt berørte reinbeitedistrikt.

Ferdsel med hund er et pågående problem for distriktet. Reinsdyr er instinktivt redd for hunder (som all annen rovdyr) og vil naturlig trekke bort fra områder hvor hunder ferdes, og dette fører til store utfordringer for reieneierne. Selv i tilfeller hvor noen få reinsdyr blir skremt så kan dette føre til en kollektiv vandring og hele reinflokken blir opphopet i unaturlige områder. Derfor er både trening, kjøring, turgåing og jakt med hund et problem for reindriftsnæringen.

Prosjekt Sperregjerde-Nord:

Grunnet Statnetts bygging av 420 kV kraftlinje må distriktet flytte og forsterke Sperregjerde Nord. Endring/flytting av Sperregjerde Nord vil medføre ytterligere utgifter for distriktet. Til dette prosjektet er det foreløpig beregnet kostnader for 263.224,- for året 2014. Disse utgiftene belastes fra distriktets fondskonto og forblir utenfor driftsårets budsjettforslag.

E6 over Sørkjosfjellet:

Statens vegvesen har påbegynt opprustning og endring av veitrasé over Sørkjosfjellet høsten 2013. Dette anleggsarbeidet virker forstyrrende på reindriften og har en del negative konsekvenser for reinbeitedistriktet. Det må påberegnes merarbeid for distriktets reieneiere som følge av utbyggingen. Blant annet må Sperregjerde Nord forsterkes over en ca 10 km distanse. Det må også iverksettes mer intensiv gjeting og vakthold langs Sperregjerde Nord, som følge av økt trykk av reinflokken sørover fra distriktets nordligste områder.

6. NORSK/FINSK SPERREGJERDE

Tilsyn og vedlikehold av grensegjerdet mellom Norge og Finland er ikke tilfredsstillende. Gjerdet blir nedsnødd årlig og hindrer ikke ulovlig beiting av distriktets beiteområder. Dette gjelder spesielt området fra *Ráisduottarháldi* riksroyse 304 til *Buvssašvárri* riksroyse. Distriktet mener

det er nødvendig at det opprettes en permanent tilsynsordning langs grensen om vinteren.

Deler av grensegjerdet er i meget dårlig forfatning og har liten nytte i å hindre vandring av rein over riksgrensen mellom Norge-Finland. Foto: Johan Aslak Logje

7. KULTURMINNER OG KULTURLANDSKAP

I Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde skal det gjennomføres registrering av kulturminner. Arbeidet har pågått i perioden 2007-2008, men den er ikke fullført enda. Det gjenstår registrering i den nordlige delen av nasjonalparken, på vestsiden av Reisadalen.

Distriktet kjenner til flere kulturminner i distriktet som enda ikke er registrert, blant annet "sieidi" (offerstein), boplasser, gravplasser, oppbevaringsplasser, steingjerder og lignende. Disse kulturminnene bør også registreres. Området rundt hele Ráisduottarháldi er et kjent kulturlandskap blant reindriftsfolket. Området har stort sett vært bebodd av reindriftsfolk i lange tider.